

Ultimo oktober 1996

Til:
DVSs Medlemmer

MEDDELELSE NR. 96 - 6

1. Danskernes veje gennem 60 år

DVSs næste medlemsarrangement finder sted **onsdag den 6. november 1996 kl. 16.00 i Vejdirektoratet, Niels Juels Gade 13, København K.** Her vil *gymnasielektor Niels Jonassen*, Humlebæk, holde et foredrag med titlen **Danskernes veje gennem 60 år**.

Niels Jonassen vil i sit foredrag fortælle om *de veje, vi kørte på, og de biler, vi kørte i* - om den udvikling, der er sket i løbet af de første 60 år i dette århundrede. Foredraget starter ved århundredskiftet, da fodgængere beherskede gader og veje, kun af og til forstyrret af en hestevogn eller en hestetrukken sporvogn. De første biler dukker op, og de gamle veje må bygges om for at klare den nye trafik.

Niels Jonassen skildrer herefter de forandringer, som bilens sejrige fremfærd har medført i løbet af de næste 60 år. Det blev ikke blot til mange flere og hurtigere biler, men også mange nye veje og broer, som undertvang sig det danske landskab. Danskerne fik bilfærger med tilkørselsveje, servicestationer og campingpladser. De begyndte at bo langt fra deres arbejdsplads og fik myldretid og bilkøer. Danskerne fik en livsform, som blev afhængig af bilen.

Niels Jonassen fortæller selv om sit foredrag, som er baseret på hans fine bog, *Dansker-nes veje*:

Da jeg var dreng kørte min far en overgang omkring på cykel og fotograferede veje og stier i omegnen. Jeg undrede mig over hans interesse for den slags banale og selvfølgelige motiver, men han åbnede mine øjne ved at påpege, at vi levede på et sted og i en tid hvor alt forandredes, og inden længe ville de banale og kendte motiver være forsvundet. Træer ville være vokset op eller fældet, stier være rettet op eller ud og asfalteret og vejkanterne forvandlet til cykelstier.

Kongevejen over Geels Bakke er et godt eksempel på udviklingens magt. Da jeg var dreng, var den en brolagt vej med cykelstier og grusfortove. Både nord og syd for skoven

var den kranset af store vejtræer, og op over bakken lukkede Geelsskovs bøgekroner sig næsten helt over vejen. Da jeg blev teenager, blev vejtræerne fældet og vejen gennem Virum skar forhaverne af alle husene, fordi der skulle være plads til to spor i hver retning samt en midterrabat. Da jeg blev ung mand forsvandt der en bred bræmme af skoven op over bakken, og toppen blev gravet af og smidt ned ad skråningerne. Moderne biler tåler som bekendt dårligt at køre op ad bakker.

De billeder min far tog for snart et halvt århundrede siden har nu fået den betydning som historisk dokument, som jeg ikke tænkte over dengang. Udviklingen er faktisk gået så hurtigt, at også de billeder jeg tog af mine børn har fået en ny dimension: vejen og taxien i baggrunden fortæller om en svunden tid.

Gamle fotografier har en sær fascination. Man ser ting, som fotografen ikke skænkede en tanke, fordi de var selvfølgelige. Langt de fleste fotografier viser særlige begivenheder eller steder, men heldigvis findes der også et stort antal fotografier af ganske banale, dagligdags motiver. Til det mest banale og dagligdags hører gader og veje. Vi færdes der alle, men de færreste skænker vejen større opmærksomhed end trafikken kræver. Når vi så en dag står overfor et billede fra "gamle dage" opdager vi, hvor meget alting har forandret sig.

Sagt meget kort er det bilen, der har været årsag til alle forandringerne. Den har stillet krav til vejene, og kravene er blevet opfyldt. Samtidig har bilen bestemt, hvor vi skal bo, hvor vi skal købe ind og hvor vi skal arbejde. Det har igen bestemt, hvordan byer, gader og veje skal se ud.

Omkring århundredskiftet havde hvert sogn en eller to vej mænd, som med spade, skovl, hammer og trillebør vedligeholdte vejnettet. Det er længe siden, men den vigtigste del af udviklingen fra dengang til i dag fandt sted i løbet af århundredets første halvdel. Den historie vil jeg gerne prøve at illustrere med nogle billeder.

2. Danmarks Vejmuseum

Museumsdirektør Per Ole Schovsbo, Danmarks Vejmuseum oplyser, at alle genstande fra Vejmuseet nu er flyttet fra museet på Farø eller Saftstationen i Damme til Vejdirektoratets lokaler i Hedehusene. Henvendelse til Per Ole Schovsbo kan ske hos Vejdirektoratet, Rundageren 2, 2640 Hedehusene, telf. 4659 5550 eller på Schovsbos private telf. 5380 0196.

Med venlig hilsen

Carl Johan Hansen
Sekretær i DVS
c/o **Vejdirektoratet**
Postboks 1569
1020 København K
Telf. 3393 3338